

RAPORT

septembrie

2022

Mecanismul 2% la cinci ani de implementare în Republica Moldova

Sorina MACRINICI

CRJM

Drepturi și justiție pentru toți

RAPORT

MECANISMUL 2% LA CINCI ANI DE IMPLEMENTARE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Sorina MACRINICI

Această publicație este elaborată în cadrul proiectului „Suport instituțional pentru dezvoltarea organizației”, implementat de Centrul de Resurse Juridice din Moldova și finanțat de Suedia. Opiniile exprimate aparțin CRJM și nu reflectă în mod necesar poziția Ambasadei Suedia.

CHIȘINĂU, 2022

Cuprins

Cuprins	3
Sumar executiv	4
Abrevieri	7
1. Numărul de direcționări 2%	8
2. Cum a avut loc direcționarea 2% în 2021?	11
3. Profilul contribuabililor	13
4. Profilul organizațiilor beneficiare	15
5. Sumele 2%	18
6. Mecanismul 2% sub aspect teritorial	24
7. Potențialul mecanismului 2%	28
8. Alte aspecte privind implementarea mecanismului 2%	30
Concluzii și recomandări	31

Sumar executiv

În anul 2021 s-au împlinit cinci ani de când persoanele fizice plătitoare de impozite din Republica Moldova au dreptul de a direcționa 2% din impozitul lor pe venit către o organizație necomercială sau o entitate religioasă eligibilă. Rezultatele implementării mecanismului 2% timp de cinci ani arată o tendință de creștere atât în privința numărului de direcționări, a organizațiilor beneficiare, cât și privind sumele primite de beneficiari.

Numărul de direcționări și profilul contribuabililor. În 2021, 34,805 de contribuabili au redirecționat 2%, adică cu circa 25% mai mult în comparație cu 2020. Pe parcursul a cinci ani, numărul de direcționări 2% a crescut cu 64%. Din numărul total al contribuabililor care au depus declarația privind impozitul pe venit, în 2021 circa 20% au ales să direcționeze 2%. În comparație cu primul an de direcționare procentuală, acest număr a crescut cu circa 8%. Timp de cinci ani, a crescut constant numărul contribuabililor care nu au obligația de a depune declarația privind impozitul pe venit, dar o fac anume pentru a direcționa 2% - de la 44% în 2017 la 76% în 2021.

Cei mai activi contribuabili care au direcționat 2% timp de cinci ani au avut vârsta cuprinsă între 31 și 50 de ani. Și alte grupuri de vârstă au înregistrat creșteri, cu excepția celui cu vârsta de 18-30 de ani, care a scăzut semnificativ, de la circa 28% în 2017 la 16.5% în 2021. Între 2017-2021, bărbații au folosit mecanismul 2% mai mult decât femeile. Totuși, pe parcursul a cinci ani proporția femeilor care au direcționat 2% a crescut de la 34% la 46% din numărul total de contribuabili, iar cel al bărbaților a scăzut de la 66% la 54%.

Organizațiile beneficiare. Numărul organizațiilor incluse în Lista beneficiarilor 2% în 2021 a crescut cu 12% față de anul precedent și a constituit 942 de organizații necomerciale (818 asociații, fundații și instituții private și 124 de culte religioase și părți componente). Pe parcursul a cinci ani, numărul de organizații înregistrate în Lista beneficiarilor 2% practic s-a dublat. În 2021, dintre cele 942 de organizații care au fost înregistrate în Lista beneficiarilor 2%, 665 de organizații (circa 71%) au primit direcționări 2%. Pe parcursul a cinci ani, rata organizațiilor care au primit sume 2% a crescut cu 9%, de la 62% la 71%.

Sumele 2%. În 2021, sumele 2% au crescut în comparație cu anii precedenți. Suma totală 2% direcționată de contribuabili în 2021 a constituit MDL 9,753,950, cu 54% mai mult decât în 2020. Suma 2% validată de Serviciul Fiscal de Stat, adică suma primită efectiv de beneficiari, a constituit **MDL 9,153,236.11 (USD 514,250 / EUR 424,281)**, adică 94% din suma totală direcționată. Circa 6% din suma desemnată (MDL 600,713.89) nu a fost

validată, motivul principal fiind, ca și în anii precedenți, prezența datoriilor la impozitul pe venit.

În cinci ani de implementare a mecanismului 2%, sumele 2% direcționate și validate au fost mereu în creștere, cu excepția anului pandemic 2020. La fel a crescut și raportul sumei validate – dacă în primul an aceasta a constituit doar 68% din suma totală direcționată, peste cinci ani a fost de 94%. Per total, în cinci ani, circa 89% din sumele direcționate au fost validate și circa 11% nu au fost validate. În total, în cinci ani, organizațiile beneficiare au primit MDL 31,113,925.56 (USD 1,760,982 / EUR 1,525,621) în calitate de sume 2%.

După validarea direcționărilor din anul 2021, 87% din acestea au revenit ONG-urilor (MDL 7,983,720), iar 13% – entităților religioase (MDL 1,169,510). Pe parcursul a cinci ani, cea mai mare parte din sumele 2% le-au revenit ONG-urilor – MDL **27,710,575.09** (89%), în timp ce entitățile religioase au primit suma totală de MDL **3,403,344.36** (11%).

În medie, în 2021, fiecare contribuabil a desemnat circa MDL 280.24, dintre care au fost validați circa MDL 262.98. Pe parcursul a cinci ani, ambele sume au fost mereu în creștere, chiar și în anul pandemic 2020. În medie, în 2021, fiecărei organizații beneficiare i-au fost direcționate circa MDL 14,667.60 potrivit sumei totale direcționate, iar după validarea sumelor 2% - i-au revenit circa MDL 13,764.30. Aceste sume sunt în creștere în comparație cu anul pandemic 2020, dar mai mici decât în anii 2018 și 2019.

Organizația care a primit în 2021 cea mai mare sumă 2% este Asociația Obștească a Veteranilor și Pensionarilor Ministerului Afacerilor Interne din Republica Moldova, căreia i s-a direcționat **MDL 1,057,644.87** (11.6% din suma totală validată 2%). Această organizație a primit cea mai mare sumă 2% al cincilea an consecutiv.

O parte considerabilă a sumelor 2% ajung la organizații care au conexiuni cu instituțiile de stat – sunt create de foști sau actuali angajați ai instituțiilor de stat – și/sau care au conexiuni cu persoane publice. Numărul acestor organizații crește în fiecare an. În total, timp de cinci ani, între 2017-2021, cota-parte a sumelor 2% primite de aceste a fost de 33.5%, adică circa 1/3 din suma totală 2%.

Mecanismul 2% sub aspect teritorial. În 2021, la fel ca în anii precedenți, principalul beneficiar al mecanismului 2% a fost mun. Chișinău. Cele mai multe organizații către care s-au direcționat 2% au sediul în mun. Chișinău, ceea ce reprezintă circa 63.5% (422 din 665 beneficiari) din numărul total al beneficiarilor 2% în 2021, celelalte 35.5% sunt

organizații cu sediul în alte localități ale țării. Pe durata a cinci ani de când este aplicat mecanismul 2%, numărul organizațiilor beneficiare de sume 2% cu sediul în mun. Chișinău a scăzut de la 86% la 63.5%. În același timp, numărul organizațiilor beneficiare înregistrate în celelalte localități ale țării a crescut de la 14% la 36.5% din numărul total de organizații beneficiare.

Doar 27% dintre toți contribuabilii care au direcționat 2% în 2021 au avut reședința în mun. Chișinău, iar 73% au fost restul țării. Între 2017-2021, contribuabilii cu reședința în mun. Chișinău care au direcționat 2% au constituit circa 27-29% din numărul total de contribuabili, iar cei cu reședința în alte localități – circa 70-73%.

În 2021, suma 2% direcționată de către contribuabilii cu reședința în mun. Chișinău (52.3%) și cei din alte localități a fost aproape egală (47.7%), similar cu anii precedenți. Prin urmare, contribuabilii din mun. Chișinău au avut venituri mai mari în 2020 decât contribuabilii din restul țării. În total, timp de cinci ani, între 2017-2021, contribuabilii cu reședința în mun. Chișinău au direcționat sume 2% în proporție de circa 49.7%, iar cei din alte localități – în proporție de 50.3%.

În 2021, ca și în anii precedenți, organizațiile beneficiare din mun. Chișinău au primit cea mai mare parte din sumă – **MDL 7,059,443.55**, adică aproximativ 77% din suma totală validată. Organizațiile din restul țării au primit desemnări procentuale în sumă de **MDL 2,093,792.56**, ceea ce reprezintă circa 22% din suma totală validată. În total, timp de cinci ani, între 2017-2021, organizațiile cu sediul în mun. Chișinău au primit sume 2% în proporție de circa 80%, iar cele cu sediul în afara mun. Chișinău – în proporție de 20%.

Declarația electronică. În fiecare an se observă o tendință de ușoară creștere a numărului de declarații electronice. Dacă în primul an direcționările 2% prin declarație electronică constituiau doar 5%, peste cinci ani acestea au constituit circa 31% din toate direcționările. În 2021, 44% din sumele 2% (MDL 4,301,870) au fost direcționate de contribuabili prin intermediul declarației electronice. Aceasta înseamnă că veniturile contribuabililor care au depus declarații electronice sunt mai mari decât a celor care au depus declarații pe suport de hârtie sau declarații rapide.

Potențialul mecanismului 2%. Statistica primilor cinci ani de implementare a mecanismului 2% arată că mecanismul 2% este încă la o fază incipientă și că potențialul său este destul de mare. În 2021, doar 2,9% dintre contribuabilii care aveau dreptul de a direcționa 2% au ajuns să-și exercite acest drept și doar 9.75% din suma totală posibilă de a fi redirecționată procentual a fost direcționată.

Abrevieri

ASP	Agenția Servicii Publice
Declarația CET15/CET18	Declarația persoanei fizice cu privire la impozitul pe venit
Entități religioase	Culte religioase și părțile lor componente
Mecanismul 2%	Mecanismul de desemnare procentuală
Lista beneficiarilor 2%	Lista beneficiarilor mecanismului de desemnare procentuală publicată de Agenția Servicii Publice
ONG	Asociații obștești, fundații, instituții private
OSC	Organizații ale societății civile
Regulamentul 2%	Regulamentul cu privire la mecanismul desemnării procentuale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1286 din 30 noiembrie 2016
SFS	Serviciul Fiscal de Stat

1. Numărul de direcționări 2%

Numărul contribuabililor care au direcționat 2%

În anul 2021, al cincilea an în care contribuabilii persoane fizice au avut dreptul de a direcționa 2%, numărul de contribuabili care a ales să redirecționeze 2% a constituit 34,805.¹ Aceasta reprezintă o creștere de circa 25.5% față de numărul de contribuabili care au redirecționat 2% în 2020. Numărul de direcționări 2% din 2021 a soluționat „criza” de direcționare din anul pandemic 2020 și a ajuns aproape de numărul de direcționări din anul 2019. În comparație cu primul an de implementare a mecanismului 2%, pe parcursul a cinci ani, numărul de contribuabili care au direcționat 2% a crescut cu 64%.

Tabel 1. Numărul de contribuabili care au direcționat 2% în perioada 2017-2021

Anul	Numărul total de contribuabili care au redirecționat 2%	+/- % față de anul precedent
2017	21,204	
2018	28,388	+33,8%
2019	35,937	+26,5%
2020	26,766	-25.5%
2021	34,805	+25.5%
+/- % total 5 ani (2017-2021)		+64%

Comparație cu numărul total de contribuabili care au depus declarația privind impozitul pe venit

Din numărul total al contribuabililor care au depus declarația privind impozitul pe venit, în 2021 circa 20% au ales să direcționeze 2%. În comparație cu primul an de direcționare procentuală, acest număr a crescut cu circa 8%.

¹ Prezentul raport a fost elaborat în baza raportului privind mecanismul 2% în 2021 elaborat de Serviciul Fiscal de Stat din 24 decembrie 2021, disponibil la următorul link <https://sfs.md/uploads/files/Nota%202%25docx.pdf>, în baza răspunsului Serviciului Fiscal de Stat nr. 26-17/1-08/2570 din 17 ianuarie 2022 la solicitarea de informații a Centrului de Resurse Juridice din Moldova (CRJM), precum și în baza rapoartelor anterioare ale CRJM privind mecanismul 2%.

Tabel 2. Numărul contribuabililor care au depus declarația pe venit și ai celor care au direcționat 2% în perioada 2017-2021

Anul	Nr. contribuabililor care au depus declarația privind impozitul pe venit	Nr. contribuabililor care au direcționat 2%	%
2017	187,731	21,204	11.2%
2018	211,208	28,388	13.4%
2019	320,515	35,937	11.2%
2020	168,618	26,766	15.9%
2021	170,599	34,805	20.4%

Timp de cinci ani, a crescut constant numărul contribuabililor care nu au obligația de a depune declarația privind impozitul pe venit, dar o fac anume pentru a direcționa 2%. Depunerea declarației privind impozitul pe venit nu este obligatorie, dar potrivit art. 83 alin. (2) lit. b) din Codul Fiscal, persoanele care aleg să direcționeze 2% au această obligație. În 2021, din 34,805 de contribuabili care au direcționat 2%, 26,430 de persoane (76%) nu aveau obligația de a depune declarația privind impozitul pe venit pentru a direcționa 2%. Acest număr a crescut constant de la 44% în 2017 la 76% în 2021.

Tabel 3. Rata contribuabililor care au direcționat 2%, deși nu aveau obligația de a depune declarația privind impozitul pe venit în perioada 2017-2021

Anul	Numărul contribuabililor care au direcționat 2%	Numărul contribuabililor care nu aveau obligația de a depune declarația privind impozitul pe venit, dar au ales să o facă pentru a direcționa 2%	%
2017	21,204	9,282	43.8%
2018	28,388	13,513	47.6%
2019	35,937	24,448	68%
2020	26,766	14,499	54%
2021	34,805	26,430	76%

Numărul de direcționări 2% validate și nevalidate

Din totalul de 34,805 de direcționări 2% efectuate în 2021, 32,971 (circa 95%) au fost validate de către SFS, iar 1,834 (circa 5.3%) nu au fost validate². Începând cu al treilea an de direcționare 2%, numărul direcționări validate a fost destul de ridicat, între 93-95%. Cel mai des motiv de nevalidare a fost prezența datoriilor la impozitul pe venit al contribuabilului.

Tabel 4. Numărul de direcționări 2% validate și nevalidate în perioada 2017-2021

Anul	Nr. direcționări totale 2%	Nr. direcționări 2% validate	% din nr. total	Nr. direcționări 2% nevalidate	% din nr. total
2017	21,204	16,182	76.3%	5,022	23.7%
2018	28,388	25,519	89.9%	2,869	10.1%
2019 ³	35,937	34,066	94.8%	1,880	5.2%
2020	26,766	24,960	93.2%	1,816	6.8%
2021	34,805	32,971	94.7%	1,834	5.3%

² Potrivit p. 20 din Regulamentul 2%, SFS nu validează desemnarea procentuală în următoarele cazuri:

- 1) declarația persoanei fizice cu privire la impozitul pe venit pe perioada fiscală a fost depusă după termenul stabilit de legislația fiscală;
- 2) beneficiarul desemnării procentuale nu este inclus în Lista actualizată a beneficiarilor, publicată de ASP;
- 3) contribuabilul persoană fizică are datorii la impozitul pe venit pentru perioadele anterioare perioadei fiscale în care a fost efectuată desemnarea procentuală;
- 4) contribuabilul persoană fizică nu a achitat impozitul pe venitul declarat din care s-a efectuat desemnarea procentuală;
- 5) contribuabilul persoană fizică a indicat mai mulți beneficiari în declarația persoanei fizice cu privire la impozitul pe venit pentru perioada fiscală.

³ Pentru anul 2019, cifrele sunt estimative, fiind calculate în baza numărului total de declarații depuse, care a fost împărțit la 2, având în vedere faptul că persoanele au depus două declarații privind impozitul pe venit în urma aplicării reformei fiscale din toamna anului 2018.

2. Cum a avut loc direcționarea 2% în 2021?

În 2021, contribuabilii persoane fizice au prezentat la SFS declarația cu privire la impozitul pe venit Formularul CET18 pentru veniturile obținute în anul 2020. Termenul-limită de prezentare a declarației a fost 30 aprilie 2021.

Perioada în care contribuabilii au direcționat 2%

În 2021, contribuabilii au direcționat 2% cu preponderență în ultimele două luni până la expirarea termenului de depunere a declarației cu privire la impozitul pe venit, înregistrând o activitate mai sporită în ultimele două săptămâni. Această tendință s-a remarcat și în anii precedenți, excepție fiind anul 2020 când, din cauza restricțiilor de circulație stabilite de autorități pentru a opri pandemia covid-19, cele mai multe direcționări 2% s-au făcut în luna mai. Aceste date sunt importante pentru organizațiile beneficiare și le pot ajuta să identifice mai eficient perioada în care pot desfășura propria campanie de promovare 2%.

Tabel 5. Numărul de direcționări 2% efectuate între 2017-2021, divizate pe luni

Anul	Ianuarie	Februarie	Martie	Aprilie	Mai	Ultimele 14 zile	Direcționări 2% totale
2017	1	107	4,611	13,949	2,536 ⁴	6,908	21,204
% din total	0.005%	0.5%	21.7%	65.8%	12%	32.6%	
2018	11	2,180	12,477	12,096	1,624 ⁵		28,388
% din total	0.04%	7.7%	44%	42.6%	5.7%	-	
2019⁶	8	763	19,891	36,227	8,471 ⁷	24,103	65,360
% din total	0.01%	1.2%	30.4%	55.4%	13%	37%	
2020	25	2,159	6,901	2,269	15,422 ⁸	12,947	26,776
% din total	0.1%	8.8%	25.8%	8.5%	57.6%	48.4%	
2021	58	3,364	15,821	15,562		9,295	34,805
% din total	0.2%	9.6%	45.5%	44.7%	-	26.7%	

⁴ În anul 2017, termenul de depunere a declarației cu privire la impozitul pe venit a expirat la 2 mai 2017.

⁵ În anul 2018, termenul de depunere a declarației cu privire la impozitul pe venit a expirat la 2 mai 2018.

⁶ Pentru anul 2019, cifrele sunt estimative, fiind calculate în baza numărului total de declarații depuse, care a fost împărțit la 2, având în vedere faptul că persoanele au depus două declarații privind impozitul pe venit în urma aplicării reformei fiscale din toamna anului 2018.

⁷ În anul 2019, termenul de depunere a declarației cu privire la impozitul pe venit a expirat la 2 mai 2019.

⁸ În anul 2020, termenul de depunere a declarației cu privire la impozitul pe venit a expirat la 29 mai 2020.

Modalitatea de direcționare 2%

În general, contribuabilii preferă să direcționeze 2% prin declarații pe suport pe hârtie sau prin declarația rapidă completată la oficiile teritoriale ale SFS. Totuși, în fiecare an se observă o tendință de ușoară creștere a numărului de declarații electronice. Dacă în primul an direcționările 2% prin declarație electronică constituiau doar 5%, peste cinci ani acestea reprezentau circa 31% din toate direcționările.

În același timp, considerăm că este precoce introducerea obligativității declarației electronice pentru a direcționa 2%. Mecanismul 2% este încă la o fază incipientă de dezvoltare și are nevoie de o mai mare popularizare înainte de o asemenea reformă. Scăderea numărului de direcționări 2% în anul pandemic 2020 a demonstrat că o asemenea modificare majoră ar putea afecta mecanismul 2%. Trecerea mecanismului 2% la declarația electronică ar putea fi realizată fără a afecta mecanismul 2% atunci când pentru toți contribuabilii va fi obligatorie declarația electronică pentru depunerea declarației privind impozitul pe venit.

Tabel 6. Numărul de direcționări efectuate pe suport de hârtie și prin declarație electronică între anii 2017-2021

	2017	2018	2019 ⁹	2020 ⁸	2021
Declarația pe suport de hârtie sau declarația rapidă	20,161	22,439	49,135	17,599	23,876
% din total	95%	79%	75%	70.5%	68.6%
Declarația electronică	1,043	5,949	16,225	7,361	10,929
% din total	5%	21%	25%	29.5%	31.4%
Total	21,204	28,388	65,360	24,960	34,805

⁹ Pentru anul 2019, cifrele sunt estimative, fiind calculate în baza numărului total de declarații depuse, care a fost împărțit la 2, având în vedere faptul că persoanele au depus două declarații privind impozitul pe venit în urma aplicării reformei fiscale din toamna anului 2018.

¹⁰ Datele oferite de SFS s-au referit la numărul de direcționări 2% validate, în comparație cu ceilalți ani pentru care datele reflectă direcționările 2% totale.

3. Profilul contribuabililor

Profilul contribuabililor conform vârstei

La fel ca în anii precedenți, cei mai activi contribuabili care au efectuat desemnări procentuale în 2021 au avut vârsta cuprinsă între 31 și 50 de ani, cărora le revin 19,344 de direcționări totale (55.6%) și 18,281 de direcționări validate (52.5%). Următorul grup de vârstă activă în direcționarea 2% au fost persoanele care au între 51 și 70 de ani cu 9,386 de direcționări totale (27%) și 8,828 de direcționări validate (25.4%). Contribuabilii cu vârsta între 18 și 30 de ani au fost mai puțin active decât în anii precedenți – 5,749 de direcționări totale (16.5%) și 5,550 direcționări validate (16%). La fel ca în anii precedenți, mecanismul 2% a fost utilizat inclusiv de către contribuabilii care au depășit vârsta de 70 de ani (326 de direcționări totale și 312 de direcționări validate – circa 1% din toate direcționările).

Tabel 7. Profilul contribuabililor care au direcționat 2% în 2021 în funcție de vârstă

Vârsta contribuabililor	Numărul direcționărilor 2% în 2021				
	Totale	Validate	% din direcționările totale	Nevalidate	% din direcționările totale
18-30	5,749	5,550	16%	199	0.6%
31-50	19,344	18,281	52.5%	1,063	3%
51-70	9,386	8,828	25.4%	558	1.6%
> 70	326	312	0.9%	14	0.04%
Total	34,805	32,971	-	1,834	-

Între 2017-2021, mecanismul 2% a fost folosit cel mai mult de contribuabilii în vârstă de 31-50 de ani. Numărul acestora a crescut constant pe parcursul a cinci ani, constituind circa 55% dintre toți contribuabilii. Cei cu vârsta de 18-30 de ani în schimb au înregistrat o creștere doar în 2018 și 2019. Raportat la numărul total de contribuabili, proporția contribuabililor cu vârsta între 18-30 de ani a scăzut semnificativ, de la circa 28% în 2017 la 16.5% în 2021. În schimb a crescut atât numărul, cât și procentul contribuabililor cu vârsta între 51-70 de ani – de la circa 18% în 2017 la 27% în 2021. Chiar și contribuabilii cu vârsta mai mare de 70 de ani au participat mai activ la mecanismul 2%, ajungând la circa 1% din toți contribuabilii.

Tabel 8. Numărul de direcționări 2% între 2017-2021 în funcție de vârsta contribuabililor

Vârsta contribuabililor	2017	2018	2019	2020	2021
18-30	5,921	6,700	7,041	5,029	5,749
% din total	27.9%	23.6%	19.6%	18.8%	16.5%
31-50	11,495	15,319	19,669	14,526	19,344
% din total	54.2%	54%	54.7%	54.2%	55.6%
51-70	3,729	6,248	8,985	6,968	9,386
% din total	17.6%	22%	25%	26%	27%
> 70	59	121	242	253	326
% din total	0.3%	0.4%	0.7%	1%	0.9%
Total	21,204	28,388	35,967	26,776	34,805

Profilul contribuabililor în funcție de gen

Conform distribuției pe gen a contribuabililor care direcționează procentual, în 2021, bărbații au fost cei mai activi în a direcționa 2% - 18,877 de direcționări totale (54%), dintre care 17,820 au fost validate (51.2% din numărul total de direcționări). La fel ca în anii precedenți, femeile au direcționat într-un număr mai redus – 15,928 de direcționări totale (46%), dintre care 15,151 au fost validate (43.5% din numărul total de direcționări).

Tabel 9. Profilul contribuabililor care au direcționat 2% în 2021 în funcție de gen

Genul contribuabililor	Numărul direcționărilor 2% în 2021				
	Totale	Validate	% din direcționările totale	Nevalidate	% din direcționările totale
Femei	15,928	15,151	43.5%	777	2.2%
Bărbați	18,877	17,820	51.2%	1,057	3%
Total	34,805	32,971	-	1,834	-

Între 2017-2021, bărbații au folosit mecanismul 2% mai mult decât femeile. Totuși, pe parcursul a cinci ani proporția femeilor care au direcționat 2% a crescut de la 34% la 46% din numărul total de contribuabili, iar cel al bărbaților a scăzut de la 66% la 54%.

Tabel 10. Numărul de direcționări 2% între 2017-2021 în funcție de gen

Genul contribuabililor	2017	2018	2019	2020	2021
Femei	7,146	10,877	14,943	11,207	15,928
% din total	33.7%	38.3%	41.6%	41.9%	45.8%
Bărbați	14,058	17,511	20,994	15,569	18,877
% din total	66.3%	61.7%	58.4%	58.1%	54.2%
Total	21,204	28,388	35,937	26,776	34,805

4. Profilul organizațiilor beneficiare

Organizațiile înregistrate în Lista beneficiarilor 2%

Pentru a putea primi direcționări 2%, organizațiile necomerciale (asociațiile obștești, fundațiile și instituțiile private) și entitățile religioase (cultele religioase și părțile lor componente) se înregistrează în Lista beneficiarilor 2% la Agenția Servicii Publice (în continuare, ASP) în luna septembrie a anului precedent a anului în care se direcționează 2%. Regulamentul 2% prevede că organizațiile incluse în Lista beneficiarilor 2% în anii anteriori sunt înscrise automat de ASP în Lista beneficiarilor 2%, cu condiția că nu au datorii la bugetul public național pentru perioadele fiscale anterioare sau nu au cerut excluderea de la mecanismul 2%¹¹.

Pentru anul 2021 (organizațiile au depus cereri în septembrie 2020), ASP a înregistrat 942 de organizații în Lista beneficiarilor 2%, cu circa 12% mai mult decât în anul precedent. În anii doi și trei de implementare a mecanismului 2%, numărul de organizații înregistrate a crescut cu circa 23%, iar în următorii doi ani această creștere s-a diminuat, constituind doar 15% și 12%. Pe parcursul a cinci ani, numărul de organizații înregistrate în Lista beneficiarilor 2% a crescut cu 95%.

¹¹ HG nr. 1286 din 30 noiembrie 2016 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la mecanismul desemnării procentuale, p. 6.

Tabel 11. Numărul de organizații înregistrate în lista beneficiarilor 2% între 2017-2021

	Nr. total de organizații înregistrate în lista beneficiarilor 2%	+/- % față de anul precedent
2017	484	
2018	594	+23%
2019	731	+23%
2020	844	+15%
2021	942	+12%
+/- % total 5 ani (2017-2021)		+95%

Dintre cele 942 de organizații înregistrate în Lista beneficiarilor 2% pentru anul de direcționare procentuală 2021, 818 organizații (circa 87%) au fost asociații obștești, fundații sau instituții private (organizații necomerciale), iar 124 (circa 13%) – culte religioase și părțile lor componente (entități religioase). Raportul între organizațiile necomerciale și cele religioase a rămas aproape neschimbat, între 85-87% pentru cele necomerciale și între 13-15% pentru cele religioase.

Tabel 12. Tipul de organizații care au fost înregistrate în Lista beneficiarilor 2% între 2017-2021

	Asociații obștești, fundații, instituții private	Culte religioase și părțile lor componente	Nr. total de organizații înregistrate în Lista beneficiarilor 2%
2017	413	71	484
% din nr. total de organizații	85%	15%	
2018	511	83	594
% din nr. total de organizații	86%	14%	
2019	634	97	731
% din nr. total de organizații	87%	13%	
2020	732	112	844
% din nr. total de organizații	87%	13%	
2021	818	124	942
% din nr. total de organizații	87%	13%	

Organizațiile care au primit sume 2%

În 2021, dintre cele 942 de organizații care au fost înregistrate în Lista beneficiarilor 2%, 665 de organizații (circa 71%) au primit direcționări 2%. Pe parcursul a cinci ani, rata organizațiilor care au primit sume 2% a crescut cu 9%, de la 62% la 71%.

Tabel 13. Numărul de organizații beneficiare care au primit direcționări 2% între 2017-2021

	Nr. total de organizații înregistrate în lista beneficiarilor 2%	Nr. de organizații care au primit sume 2%	% din nr. de organizații înregistrate
2017	484	302	62%
2018	594	393	66%
2019	731	504	69%
2020	844	534	63%
2021	942	665	71%

Dintre cele 665 de organizații care au primit sume 2% în 2021, 569 (86%) au fost asociații obștești, fundații sau instituții private (organizații necomerciale), iar 96 (circa 14%) – culte religioase și părțile lor componente (entități religioase). Acest raport a fost destul de similar și în anii precedenți, variind între 85-87% pentru organizații necomerciale și între 13-15% pentru entități religioase.

Tabel 14. Categoriile de organizații care au primit direcționări 2% între 2017-2021

	Asociații obștești, fundații, instituții private	Culte religioase și părțile lor componente	Nr. total de organizații care au primit sume 2%
2017	260	42	302
% din nr. total de organizații	86%	14%	
2018	335	58	393
% din nr. total de organizații	85%	15%	
2019	427	77	504
% din nr. total de organizații	85%	15%	
2020	463	71	534

	Asociații obștești, fundații, instituții private	Culte religioase și părțile lor componente	Nr. total de organizații care au primit sume 2%
% din nr. total de organizații	87%	13%	
2021	569	96	665
% din nr. total de organizații	86%	14%	

5. Sumele 2%

Sumele 2% totale, validate și nevalidate

În 2021, suma totală direcționată și cea validată au crescut substanțial în comparație cu anul precedent, în care mecanismul 2% a fost afectat de pandemia COVID-19. Astfel, suma totală 2% direcționată de contribuabili, până la validare, a constituit **MDL 9,753,950**, cu 54% mai mult decât în anul precedent. Suma 2% validată de SFS, adică suma primită efectiv de beneficiari, a constituit **MDL 9,153,236.11 (USD 514,250 / EUR 424,281¹²)**, adică 94% din suma totală direcționată. Suma 2% nevalidată a constituit MDL 600,713.89, adică doar 6% din suma totală direcționată.

În cinci ani de implementare a mecanismului 2%, sumele 2% direcționate și validate au fost mereu în creștere, cu excepția anului pandemic 2020. La fel a crescut și raportul sumei validate – dacă în primul an aceasta a constituit doar 68% din suma totală direcționată, peste cinci ani a fost de 94%. Per total, **în cinci ani**, circa 89% din sumele direcționate au fost validate și circa 11% nu au fost validate. În total, în cinci ani, organizațiile beneficiare au primit **MDL 31,113,925.56 (USD 1,760,982 / EUR 1,525,621)** în calitate de sume 2%.

¹² Conform ratei de schimb a Băncii Naționale la data de 30 aprilie 2021 (ultima zi de direcționare 2% în 2021), USD 1 = MDL 17.7992 și EUR 1 = MDL 21.5735, <https://www.bnm.md/ro/content/rate-de-schimb>.

Tabel 15. Sumele 2% direcționate, validate și nevalidate în perioada 2017-2021

	Suma totală direcționată	Suma 2% validată	% din suma totală	Suma 2% nevalidată	% din suma totală
2017	MDL 4,140,868.43	MDL 2,821,243.60	68%	MDL 1,319,624.83	32%
2018	MDL 6,493,612.03	MDL 5,631,042.36	87%	MDL 862,569.67	13%
+/- % față de anul precedent	+57%	+ 99.6%	-	- 35%	-
2019	MDL 8,210,000	MDL 7,691,666.3	94%	MDL 518,333.7	6%
+/- % față de anul precedent	+26%	+37%	-	-40%	-
2020	MDL 6,321,773.4	MDL 5,816,737.19	92%	MDL 505,036.21	8%
+/- % față de anul precedent	-23%	-24%	-	-2.6%	-
2021	MDL 9,753,950	MDL 9,153,236.11	94%	MDL 600,713.89	6%
+/- % față de anul precedent	+54%	+57%	-	+19%	-
Total 5 ani	MDL 34,920,203.86	MDL 31,113,925.56	89%	MDL 3,806,278.30	11%

Sumele 2% după categoriile de beneficiari

Beneficiarii desemnărilor procentuale sunt fie ONG-urile sau entitățile religioase înregistrate în Lista beneficiarilor 2% de către ASP. După validarea direcționărilor, în anul 2021, ONG-urile au primit MDL 7,983,720, cu 55% mai mult ca în 2020. Entitățile religioase au primit sume 2% în valoare de MDL 1,169,510, cu 71% mai mult ca în anul precedent. În 2021, circa 87% din suma 2% primită de beneficiari au revenit ONG-urilor, iar circa 13% – entităților religioase. Sumele 2% primite de organizațiile beneficiare în 2021 le-au depășit pe cele din anul pre-pandemic 2019.

Pe parcursul a cinci ani, cea mai mare parte din sumele 2% le-au revenit ONG-urilor – MDL **27,710,575.09** (89%), în timp ce entitățile religioase au primit suma totală de MDL **3,403,344.36** (11%).

Tabel 16. Sumele 2% primite de organizațiile beneficiare în perioada 2017-2021 după categorii de beneficiari

	Suma totală 2% primită de beneficiari	Suma 2% primită de ONG-uri	% din suma totală	Suma 2% primită de entități religioase	% din suma totală
2017	MDL 2,821,243.60	MDL 2,543,114.45	90%	MDL 278,129.15	10%
2018	MDL 5,631,042.36	MDL 5,168,081.41	91,8%	MDL 462,960.95	8,2%
+/- % față de anul precedent	+99.6%	+103%	-	+66%	-
2019	MDL 7,691,666.30	MDL 6,882,518.50	89,5%	MDL 809,147.80	10,5%
+/- % față de anul precedent	+37%	+33%	-	+75%	-
2020	MDL 5,816,737.19	MDL 5,133,140.73	88.2%	MDL 683,596.46	11.8%
+/- % față de anul precedent	-24%	-25%	-	-16%	-
2021	MDL 9,153,236.11	MDL 7,983,720	87%	MDL 1,169,510	13%
+/- % față de anul precedent	+57%	+55%	-	+71%	-
Total 5 ani	MDL 31,113,925.56	MDL 27,710,575.09	89%	MDL 3,403,344.36	11%

Sumele 2% direcționate prin declarație electronică

În 2021, 44% (MDL 4,301,870) din sumele 2% au fost direcționate de contribuabili prin intermediul declarației electronice. În același timp, doar 31% dintre toate direcționările au fost depuse prin declarație electronică (a se vedea secțiunea „Cum a avut loc direcționarea 2% în 2021”). Aceasta înseamnă că veniturile contribuabililor care au depus declarații electronice sunt mai mari decât a celor care au depus declarații pe suport de hârtie sau declarații rapide la oficiile SFS.

Tabel 17. Sumele 2% în funcție de modul de redirecționare în anul 2021

Suma 2% totală direcționată în 2021	MDL 9,753,950
Suma 2% direcționată prin declarația pe suport de hârtie sau declarația rapidă	MDL 5,452,080
% din total	56%
Suma 2% direcționată prin declarația electronică	MDL 4,301,870
% din total	44%

Suma medie 2%

În medie, în 2021, fiecare contribuabil a desemnat circa MDL 280.24, dintre care au fost validați circa MDL 262.98. Pe parcursul a cinci ani, ambele sume au fost mereu în creștere, chiar și în anul pandemic 2020.

Tabel 18. Suma medie 2% per contribuabil între 2017-2021

	2017	2018	2019	2020	2021
Suma medie 2% direcționată de către un contribuabil	MDL 195.29	MDL 228.74	MDL 228.45	MDL 236.19	MDL 280.24
Suma medie 2% validată care corespunde unui contribuabil	MDL 133.05	MDL 198.35	MDL 214.03	MDL 217.32	MDL 262.98

În medie, în 2021, fiecărei organizații beneficiare i-au fost direcționate circa MDL 14,667.60 potrivit sumei totale direcționate, iar după validarea sumelor 2% - i-au revenit circa MDL 13,764.30. Aceste sume sunt în creștere în comparație cu anul pandemic 2020, dar mai mici decât în anii 2018 și 2019.

Tabel 19. Suma medie 2% per beneficiar între 2017-2021

	2017	2018	2019	2020	2021
Suma medie 2% direcționată per organizație	MDL 13,711.48	MDL 16,523.00	MDL 16,289.68	MDL 11,838.53	MDL 14,667.60
Suma medie 2% validată per organizație	MDL 9,341.86	MDL 14,328.35	MDL 15,261.24	MDL 10,892.77	MDL 13,764.30

Cea mai mare și cea mai mică sumă 2%

Beneficiarul care a primit cea mai mare sumă 2% în 2021 este Asociația Obștească a Veteranilor și Pensionarilor Ministerului Afacerilor Interne din Republica Moldova, căreia i s-a direcționat **MDL 1,057,644.87** (11.6% din suma totală 2%). Această organizație a primit cea mai mare sumă 2% al cincilea an consecutiv. Cea mai mică sumă 2% - de **MDL 3,44** - a fost redirecționată pentru Asociația obștească „Lărgenii de Pretutindeni”.

Sumele 2% primite de organizațiile care au conexiuni cu instituțiile de stat și/sau persoane publice

O parte considerabilă a sumelor 2% ajung la organizații care au conexiuni cu instituțiile de stat – create de foști sau actuali angajați ai instituțiilor de stat – și/sau care au conexiuni cu persoane publice.

În topul acestei liste se află Asociația Obștească a Veteranilor și Pensionarilor Ministerului Afacerilor Interne din Republica Moldova, care a primit cea mai mare sumă 2% cinci ani consecutiv. Aceasta este urmată Asociația Veteranilor și Pensionarilor Inspectoratului Fiscal Principal de Stat „UNI-M” și de Fundația „Miron Shor”. Aceste organizații sunt în lista beneficiarilor 2% care între 2017-2021 au primit unele dintre cele mai mari sume 2%.

Numărul organizațiilor care au conexiuni cu instituțiile de stat și/sau persoane publice continuă să persiste în topul organizațiilor care au primit cele mai multe desemnări (întră în „top 20”), deși din cauza pandemiei COVID-19 sumele primite de către aceste organizații au scăzut în comparație cu anii precedenți.

Tabel 20. Organizațiile care au conexiuni cu instituțiile de stat și/sau persoane publice și care au primit sume 2% între 2017-2021

	2017	2018	2019	2020	2021	Total 5 ani
Asociația Obștească a Veteranilor și Pensionarilor Ministerului Afacerilor Interne din Republica Moldova	MDL 1,374,555.89	MDL 1,691,298.75	MDL 1,776,704.38	MDL 787,681.27	MDL 1,057,644.87	MDL 6,687,885.16

Asociația Veteranilor și Pensionarilor Inspectoratului Fiscal Principal de Stat „UNI-M”	MDL 34,849.70	MDL 231,399.55	MDL 587,134.00	MDL 414,194.92	MDL 461,513.91	MDL 1,729,092.08
Fundația „Miron Shor”	MDL 282.03	MDL 472,716.15	MDL 441,611.00	MDL 164,258.97	MDL 84,319.04	MDL 1,163,187.19
Asociația Procurorilor din Republica Moldova		MDL 118,337.18	MDL 171,220.53	MDL 14,643.78	MDL 33,331.25	MDL 337,532.74
Asociația Obștească Liga Veteranilor Forțelor Armate ale Republicii Moldova „Ștefan cel Mare și Sfint”				MDL 87,204.70	MDL 170,703.51	MDL 257,908.21
Asociația Obștească Uniunea Organizațiilor Veteranilor Trupelor de Carabinieri din Republica Moldova				MDL 83,320.08	MDL 79,618.37	MDL 162,938.45
Asociația Veteranilor Brigăzii de Poliție cu Destinație Specială „Fulger”			MDL 65,934.55	MDL 4,119.94		MDL 70,054.49
Asociația Veteranilor Serviciilor Operative ale Organelor Afacerilor Interne					MDL 1,987.68	MDL 1,987.68
Total 5 ani	MDL 1,409,687.62	MDL 2,513,751.63	MDL 3,042,604.46	MDL 1,555,423.66	MDL 1,889,118.63	MDL 10,410,586.00

În total, timp de cinci ani, între 2017-2021, cota-parte a sumelor 2% primite de organizațiile care au conexiuni cu instituțiile de stat și/sau persoane publice a fost de 33.5%, adică circa 1/3 din suma totală 2%. Aceste organizații nu sunt vizibile în sectorul necomercial, iar activitatea lor nu este cunoscută publicului larg. Aceste organizații nu publică informații despre activitățile desfășurate din sumele 2% primite și nici nu fac campanii publice de acumulare de fonduri 2%. Având în vedere lipsa de informații privind campaniile de informare 2% a acestor organizații, precum și despre modul în care folosesc sumele 2% primite, nu este foarte clar cum aceste organizații au reușit să convingă un număr atât de mare de contribuabili să le direcționeze 2%.

Tabel 21. Sumele 2% primite de organizațiile care au conexiuni cu instituțiile de stat și/sau persoane publice, în comparație cu sumele totale 2%, în perioada 2017-2021

	Suma 2% primită de organizațiile beneficiare	Suma 2% primită de organizațiile care au conexiuni cu instituțiile de stat și/sau persoane publice	% din suma totală primită
2017	MDL 2,821,243.60	MDL 1,409,687.62	50%
2018	MDL 5,631,042.36	MDL 2,513,751.63	44.6%
+ / - % față de anul precedent	+99%	+78%	
2019	MDL 7,691,666.30	MDL 3,042,604.46	39.5%
+ / - % față de anul precedent	+37%	+21%	
2020	MDL 5,816,737.19	MDL 1,555,423.66	26.7%
+ / - % față de anul precedent	-24%	-49%	
2021	MDL 9,153,236.11	MDL 1,887,130.95	20.6%
+ / - % față de anul precedent	+57%	+21%	
Total 5 ani	MDL 31,113,925.56	MDL 10,410,586.00	33.5%

6. Mecanismul 2% sub aspect teritorial

Profilul contribuabililor în funcție de reședință

În 2021, ca în anii precedenți, cei mai mulți contribuabili care au direcționat 2% au avut reședința în afara mun. Chișinău. Din 32,971¹³ de contribuabili persoane fizice care au efectuat direcționări 2% validate în 2021, 8,969 de contribuabili au avut viza de reședință în mun. Chișinău, ceea ce reprezintă circa 27%, iar restul contribuabililor (circa 73%) au avut reședința în restul țării.

¹³ Acest număr reprezintă doar contribuabilii care au efectuat direcționări validate în 2021, în comparație cu numărul total de 34,805 contribuabili care au efectuat atât direcționări validate, cât și nevalidate.

Între 2017-2021, contribuabilii cu reședință în mun. Chișinău care au direcționat 2% au constituit circa 27-29% din numărul total de contribuabili, iar cei cu reședință în alte localități – circa 70-73%.

Tabel 22. Numărul de contribuabili care au efectuat direcționări validate în 2017-2021 în funcție de reședință

	Nr. total de contribuabili care au efectuat direcționări validate 2%	Nr. de contribuabili cu reședință în mun. Chișinău care au efectuat direcționări validate 2%	% din nr. total	Nr. de contribuabili cu reședință în restul țării care au efectuat direcționări validate 2%	% din nr. total
2017	16,182	4,766	29.5%	11,416	70.5%
2018	25,519	7,296	28.6%	18,223	71.4%
+ / - % față de anul precedent	+57.7%	+53%	-	+59.6%	-
2019	34,066	9,827	28.8%	24,239	71.2%
+ / - % față de anul precedent	+33.5%	+34.7%	-	+33%	-
2020	24,960	6,904	27.7%	18,056	72.3%
+ / - % față de anul precedent	-26.7%	-29.7%	-	-25.5%	-
2021	32,971	8,969	27.2%	24,002	72.8%
+ / - % față de anul precedent	+32%	+30%	-	+33%	-

Profilul organizațiilor beneficiare sub aspect teritorial

Cele mai multe organizații către care s-au direcționat 2% în 2021 au avut sediul în mun. Chișinău, ceea ce reprezintă 63.5% din numărul total al beneficiarilor 2% în 2020. Organizațiile beneficiare înregistrate în celelalte localități ale țării reprezintă circa 36.5%.

Pe durata a cinci ani de când este aplicat mecanismul 2%, numărul organizațiilor beneficiare de sume 2% cu sediul în mun. Chișinău a scăzut de la 86% la 63.5%. În același timp, numărul organizațiilor beneficiare înregistrate în celelalte localități ale țării a crescut de la 14% la 36.5% din numărul total de organizații beneficiare. Cea mai mare creștere înregistrată de organizațiile cu sediul din restul țării a fost înregistrată în anul pandemic 2020 (+140%), când practic toți parametrii au fost în scădere, inclusiv numărul

de organizații cu sediul în mun. Chișinău (-18%), ceea ce înseamnă că organizațiile cu sediul în restul țării au transformat această criză într-o oportunitate.

Tabel 23. Numărul de organizații beneficiare care au primit sume 2% în 2017-2021 sub aspect teritorial

	Nr. total de organizații beneficiare	Nr. de organizații beneficiare din mun. Chișinău	% din nr. total	Nr. de organizații beneficiare din restul țării	% din nr. total
2017	302	260	86%	42	14%
2018	393	335	85.2%	58	14.8%
% față de anul precedent	+30%	+28.8%	-	+38%	-
2019	504	427	84.7%	77	15.3%
% față de anul precedent	+28%	+27.5%	-	+32.8%	-
2020	534	349	65.4%	185	34.6%
% față de anul precedent	+6%	-18%	-	+140%	-
2021	665	422	63.5%	243	36.5%
% față de anul precedent	+24.5%	+21%	-	+31.4%	-

Sumele 2% în funcție de reședința contribuabililor

În 2021, suma 2% direcționată de către contribuabilii cu reședința în mun. Chișinău (52.3%) și cei din alte localități a fost aproape egală (47.7%), similar cu anii precedenți.

În total, timp de cinci ani, între 2017-2021, contribuabilii cu reședința în mun. Chișinău au direcționat sume 2% în proporție de circa 49.7%, iar cei din alte localități – în proporție de 50.3%.

Tabel 24. Sumele 2% validate în perioada 2017-2021 în funcție de reședința contribuabililor

	Suma 2% validată totală	Suma 2% direcționată de contribuabilii cu reședința în mun. Chișinău	% din suma validată totală	Suma 2% direcționată de contribuabilii din restul țării	% din suma validată totală
2017	MDL 2,821,243.60	MDL 1,278,244.12	45,3%	MDL 1,542,999.48	54,7%
2018	MDL 5,631,042.36	MDL 2,751,008.61	48,9%	MDL 2,880,033.75	51,1%

	Suma 2% validată totală	Suma 2% direcționată de contribuabilii cu reședința în mun. Chișinău	% din suma validată totală	Suma 2% direcționată de contribuabilii din restul țării	% din suma validată totală
+ / - % față de anul precedent	+99%	+115%	-	+86,7%	-
2019	MDL 7,691,666.30	MDL 3,712,877.11	48,3%	MDL 3,978,789.19	51,7%
+ / - % față de anul precedent	+37%	+35%	-	+38,2%	-
2020	MDL 5,816,737.19	MDL 2,926,101.73	50.3%	MDL 2,890,635.46	49.7%
+ / - % față de anul precedent	-24%	-21%	-	-27%	-
2021	MDL 9,153,236.11	MDL 4,786,200	52.3%	MDL 4,367,036.11	47.7%
+ / - % față de anul precedent	+57.4%	+63.6%	-	+51%	-
Total 2017-2021	MDL 31,113,925.56	MDL 15,454,431.57	49.7%	MDL 15,659,493.99	50.3%

Sumele 2% în funcție de sediul organizațiilor beneficiare

În 2021, ca și în anii precedenți, organizațiile beneficiare din mun. Chișinău au primit cea mai mare parte din sumă – **MDL 7,059,443.55**, adică aproximativ 77% din suma totală validată. Organizațiile din restul țării au primit desemnări procentuale în sumă de **MDL 2,093,792.56**, ceea ce reprezintă circa 22% din suma totală validată.

În total, timp de cinci ani, între 2017-2021, organizațiile cu sediul în mun. Chișinău au primit sume 2% în proporție de circa 80%, iar cele cu sediul în afara mun. Chișinău – în proporție de 20%.

Tabel 25. Sumele 2% primite de beneficiari între 2017-2021 în funcție de sediul organizațiilor beneficiare

	Suma 2% validată totală	Suma 2% primită de organizațiile cu sediul în mun. Chișinău	% din total	Suma 2% primită de organizațiile cu sediul în restul țării	% din total
2017	MDL 2,821,243.60	MDL 2,425,632.65	86%	MDL 395,610.95	14%
2018	MDL 5,631,042.36	MDL 4,660,086.47	83%	MDL 970,955.89	17%
+ / - % față de anul precedent	+99%	+92%	-	+145%	-

	Suma 2% validată totală	Suma 2% primită de organizațiile cu sediul în mun. Chișinău	% din total	Suma 2% primită de organizațiile cu sediul în restul țării	% din total
2019	MDL 7,691,666.30	MDL 6,210,446.56	81%	MDL 1,481,219.74	19%
+ / - % față de anul precedent	37%	+33%	-	+53%	-
2020	MDL 5,816,737.19	MDL 4,586,817.26	79%	MDL 1,229,919.93	21%
+ / - % față de anul precedent	-24%	-26%	-	-17%	-
2021	MDL 9,153,236.11	MDL 7,059,443.55	77%	MDL 2,093,792.56	23%
+ / - % față de anul precedent	+57.4%	+54%	-	+70%	-
Total 2017-2021	MDL 31,113,925.56	MDL 24,942,426.49	80%	MDL 6,171,499.07	20%

7. Potențialul mecanismului 2%

Deși tendințele de desemnare procentuală în Republica Moldova sunt în creștere, totuși mecanismul 2% are spațiu de creștere foarte mare și nu a reușit să atingă încă performanțe de invidiat în Republica Moldova, în comparație cu țările în care se aplică acest mecanism. Numărul de persoane care au dreptul să direcționeze procentual este încă foarte mare în comparație cu cel care a redirecționat 2%.

În 2021, circa 1,18 mln de persoane fizice în Moldova au obținut venituri impozabile.¹⁴ Dintre acestea, 34,805 au ales să direcționeze 2% în 2021, al cincilea an de direcționare 2%, adică circa **2,9%** din numărul total al persoanelor fizice care au obținut venituri în 2020, au achitat impozit pe venit și au avut dreptul să redirecționeze 2% din impozitul pe venit în 2021. Rata contribuabililor care au direcționat 2% raportat la numărul total de contribuabili care aveau dreptul de a direcționa a crescut timp de 5 ani de la 1.7% la 2.9%. Impozitul pe veniturile obținute în 2020 constituie MDL 5 mlrd.¹⁵ Prin urmare, potențialul

¹⁴ Comunicatul de presă al Serviciului Fiscal de Stat din 28 mai 2021, disponibil la <https://sfs.md/ro/stiri/serviciul-fiscal-de-stat-a-prezentat-rezultatele-receptionarii-declaratiilor-cu-privire-la-impozitul-pe-venit-pentru-anul-2020>.

¹⁵ Date furnizate de Serviciul Fiscal de Stat.

sumeii de desemnare procentuală în 2021 (adică 2% din această sumă) a fost de MDL 100 mln. Din această sumă, în 2021 a fost redirectionată suma totală de MDL 9,753,950, adică circa **9.75%** din potențialul sumei 2%. Această rată a crescut de la 6.6% în 2017 la 9.75 în 2021.

Tabel 26. Potențialul mecanismului 2% în Republica Moldova

	Potențial de direcționare 2%	Direcționare 2%	%
2017			
Numărul de contribuabili	1,219,500	21,204	1,7%
Suma 2%	MDL 62,526,200	MDL 4,140,868.43	6,6%
2018			
Numărul de contribuabili	1,207,500	28,388	2,3%
Suma 2%	MDL 83,800,000	MDL 6,493,612.03	7,7%
2019			
Numărul de contribuabili	1,200,000	34,066	2,8%
Suma 2%	MDL 90,600,000	MDL 8,210,000	9,06%
2020			
Numărul de contribuabili	1,220,000	26,776	2.2%
Suma 2%	MDL 93,400,000	MDL 6,321,773.4	6.8%
2021			
Numărul de contribuabili	1,180,000	34,805	2.9%
Suma 2%	100,000,000	MDL 9,753,950	9.75%

8. Alte aspecte privind implementarea mecanismului 2%

Controlul utilizării sumelor 2%

Organizațiile beneficiare sunt obligate să prezinte la Serviciul Fiscal de Stat rapoarte privind utilizarea sumelor 2% (p. 30 din Regulamentul cu privire la mecanismul desemnării procentuale). Inspekția Financiară urmează să publice aceste rapoarte pe pagina sa web, cu excluderea datelor cu caracter personal (p. 32 din Regulament) și efectuează controlul utilizării sumelor 2% care reprezintă bani publici (p. 33 din Regulament).

Potrivit informației prezentate de Inspekția Financiară, aceasta nu a efectuat controlul utilizării sumelor 2% în 2021, deoarece se află în proces de reorganizare instituțională. În anul 2020 (primul an în care organizațiile urmau să depună rapoarte privind folosirea sumelor 2%), Inspekția Financiară a indicat că nu a efectuat controlul deoarece Comisia pentru Situații Excepționale a instituit un moratoriu la controalele de stat până la 1 iunie 2020 și din cauza regimului de muncă redus al angajaților instituției în legătură cu pandemia COVID-19. Inspekția Financiară nu a publicat vreun raport al organizațiilor beneficiare privind utilizarea sumelor 2% primite în anii 2017 și 2018.

Mecanismul de notificare a contribuabililor

Potrivit modificărilor introduse în ianuarie 2019 în Regulamentul cu privire la mecanismul desemnării procentuale, SFS urma să elaboreze un mecanism de notificare electronică a contribuabililor care au direcționat 2% despre statutul direcționării procentuale prin intermediul cutiei poștale din cabinetul electronic personal al contribuabilului de pe portalul SFS (p. 26¹ din Regulament). Potrivit informației furnizate de SFS, acest mecanism încă nu era elaborat și implementat la momentul redactării prezentei analize.

Concluzii și recomandări

- Rezultatele implementării mecanismului 2% timp de cinci ani arată o tendință de creștere atât în privința numărului de direcționări, a organizațiilor beneficiare, cât și privind sumele primite de beneficiari. Cu toate acestea, sunt necesare eforturi suplimentare atât din partea autorităților, cât și a organizațiilor necomerciale și a comunității donatorilor pentru a promova mecanismul 2%, inclusiv prin campanii de informare a contribuabililor și instruire pentru organizațiile necomerciale.
- Sub aspect teritorial, principalul beneficiar al mecanismului 2% este în continuare mun. Chișinău. Deși sumele 2% și numărul organizațiilor beneficiare sunt în creștere în 2021 în comparație cu anii precedenți, este nevoie de mai mult efort pentru a populariza mecanismul 2% atât în rândul organizațiilor necomerciale, cât și a contribuabililor din afara mun. Chișinău.
- O parte considerabilă a sumelor 2% ajung la organizații beneficiare care au conexiuni cu instituțiile de stat – sunt create de foști sau actuali angajați ai instituțiilor de stat – și/sau care au conexiuni cu persoane publice și politice. În total, între 2017-2021, aceste organizații au primit circa o treime din toate sumele 2%. Numărul organizațiilor beneficiare de acest gen crește în fiecare an. Aceste organizații nu au făcut public modul în care au utilizat sumele 2% și rezultatele obținute. Aceste organizații ar trebui să manifeste o responsabilitate și transparență mai mare și să facă publice rezultatele obținute în urma acumulării sumelor 2%. Este nevoie ca Serviciul Fiscal de Stat să instruiască angajații pentru a comunica persoanelor fizice contribuabili despre posibilitatea de a direcționa 2% unei organizații din Lista beneficiarilor 2%, precum și asigurarea liberului consimțământ al contribuabilului, dar și a confidențialității direcționării 2%.
- Autoritățile nu au publicat rapoartele organizațiilor beneficiare de utilizare a sumelor 2% primite în 2017 și 2018, primii doi ani de implementare a mecanismului 2%. Inspekția Financiară urmează să efectueze controlul utilizării banilor publici proveniți din sumele 2%, să publice pe pagina sa web rapoartele organizațiilor beneficiare privind utilizarea sumelor 2%, precum și rezultatele controalelor privind utilizarea sumelor 2%.

CENTRUL DE RESURSE JURIDICE DIN MOLDOVA

str. A. Șciusev 33,
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova

+373 22 84 36 01

+373 22 84 36 02

contact@crjm.org

www.crjm.org

crjm.org

[crjmolдова](https://twitter.com/crjmolдова)